

Nr 325.

Av herr Sandberg m. fl., om höjning av anslaget till bidrag till förstärkning av ofullständiga jordbruk m. m.

Efterfrågan på bidrag till förstärkning av ofullständiga jordbruk har under senaste åren ökat i betydande grad. Anledningen därtill torde vara att söka i såväl stegrat intresse för ifrågavarande förbättringsarbeten som även de gynnsammare villkor för bidragstagarna, som gälla sedan ingången av år 1940.

I årets statsverksproposition föreslås att i likhet med föregående år Kungl. Maj:t må för år 1945 bevilja statsanslag intill 2 500 000 kronor för utlämnande av bidrag till förstärkning av ofullständiga jordbruk m. m. och att för budgetåret 1944/45 anvisas ett förslagsanslag av 2 000 000 kronor för ändamålet.

Den för senaste år medgivna bidragstilldelningen har endast utgjort omkring hälften, i vissa fall mindre än hälften, av det totala belopp, varmed bidrag för året sökts. Som ett exempel kunna anföras några uppgifter från ett norrlandslän. Till Västerbottens läns hushållningssällskap hade inkommit följande antal ansökningar å nedannämnda belopp avseende olika slag av förbättringsarbeten, nämligen

<i>Nyodling:</i>	<i>Antal:</i>	<i>Belopp:</i>
Äldre ansökningar	977	266 820
Under 1943 inkomna	1 375	436 270
Summa	2 352	703 090
<i>Stenröjning:</i>		
Äldre ansökningar	70	14 740
Under år 1943 inkomna	121	29 290
Summa	191	44 030
<i>Jordkörning:</i>		
Äldre ansökningar	126	18 540
Under 1943 inkomna	203	29 370
Summa	329	47 910

<i>Betesförbättring:</i>	<i>Antal:</i>	<i>Belopp:</i>
Äldre ansökningar	465	171 910
Under 1943 inkomna	58	18 360
Summa	523	190 270

<i>Avloppsförbättring:</i>		
Äldre ansökningar	—	—
Under 1943 inkomna	9	1 610
Summa	9	1 610

I sällskapets framställning om statsanslag för år 1944 heter det vidare bland annat: »Det sammanlagda bidragsbehovet uppgår sålunda till ett belopp av 986 910 kronor. Såsom framgår av sammanställningen har under år 1943 inkommit ett osedvanligt stort antal ansökningar avseende nyodling, men även antalet ansökningar avseende stenröjning och jordkörning är påfallande stort. Det ökade antalet ansökningar om nyodlingsbidrag torde sammanhånga med dels att länets jordbrukare i allt större omfattning kommit till insikt om behovet att utvidga de ofullständiga jordbruken och dels att under 1943 genom egnahemsnämndens försorg traktorer för nyodlingsändamål kommit till användning inom länet. Ehuru dessa traktorer ännu äro allt för otillräckliga för det föreliggande behovet, synes likväl deras förekomst ha stimulerat jordbrukarna att låta upprätta planer för nyodlingsarbeten i hopp om att kunna få anlita desamma. Med hittillsvarande medelstillelning är det emellertid icke möjligt för hushållningssällskapet att tillfredsställa det stora antalet inkomna ansökningar.»

Till detta kan fogas den upplysningen, att Kungl. Maj:t till sällskapets förfogande för år 1943 ställde ett belopp av 414 590 kronor. För åren 1941 och 1942 utgjorde beloppen respektive 369 510 och 423 270 kronor. Under åren 1942—43 har till nyodlingsbidrag disponerats ett avsevärt större belopp än Kungl. Maj:t anvisat för detta ändamål, vilket kunnat ske genom att motsvarande minskning skett för andra bidragsformer.

Beträffande den av egnahemsnämnden i Västerbottens län bedrivna nyodlingsverksamheten kan nämnas, att denna och liknande, som bedrivits av egnahemsnämnden i Norrbottens län, tillkommit med anledning av en riksdagsskrivelse 1941. Riksdagen begärde nämligen då en utredning rörande en rationaliserad nyodlingsverksamhet med utnyttjande av moderna maskinella hjälpmedel, i första hand för komplettering av ofullständiga jordbruk. Nu har alltså, troligen för första gången i vårt land, ett försök av något större omfattning gjorts ifråga om mekaniserad nyodling.

Inom Västerbottens län har till egnahemsnämnden inkommit 461 ansökningar om nyodling, upptagande en areal av 537 har. Med nämndens trak-

torer ha under sommaren 1943 nyodlats 86 har. Ungefärliga plöjningskostnaden har varit 170 kronor pr har. Plöjningen har även innefattat stubbrytning. Debiterat timpris har varit 20 kronor. Den odlade arealen är visserligen icke stor, beroende på besvärigheter under första tiden, bland annat i fråga om anskaffandet av tillräckligt stora och kraftiga traktortyper, men arbetsresultatet, sedan lämpliga redskap konstruerats, kan betecknas som synnerligen gott.

Intresset för denna form av nyodling är som synes starkt, och möjligheterna att på denna väg nå en verklig effektivisering av verksamheten äro mycket stora. En nödvändig förutsättning är dock att nödiga medel i form av nyodlingsbidrag stå till förfogande. I annat fall kan verksamheten icke planeras så att bästa möjliga resultat ernås, om nämligen flera av de enskilda jordägarna, som önska nyodling, äro förhindrade att använda sig av tillfället, då traktorn är i grannskapet, på grund av att de sakna eller äro i ovisshet om huruvida den nödiga ekonomiska hjälpen kan erhållas.

Nyodlingsverksamheten synes vara det slag av förbättringsarbeten, som i Norrland kommer i främsta rummet. I andra delar av landet, där möjligheterna för nyodling äro mera begränsade, framstår behovet av en utökning av betesarealen eller andra förbättringsarbeten med så mycket större styrka.

Den nu ifrågavarande bidragsverksamheten utgör ett led i en mycket betydelsefull strävan, som går ut på att bereda det mindre jordbruket större bärkraft. En utökning och förbättring av åker- och betesarealen medför icke endast en större total avkastning av jordbruket utan även ökade möjligheter till en rationalisering av driften. Icke minst denna sista synpunkt är mycket beaktansvärd. Den ifrågavarande verksamheten bör därför kraftigt stödjas. En betydande ökning av anslaget synes nödvändigt.

På grund av det sagda få vi alltså yrka,

att riksdagen måtte besluta att

- 1) medgiva, att Kungl. Maj:t må för 1945 bevilja statsanslag intill 3 500 000 kronor för utlämnande av statsbidrag till förstärkning av ofullständiga jordbruk m. m.;
- 2) till Grundförbättringar: Bidrag till förstärkning av ofullständiga jordbruk m. m. för budgetåret 1944/45 anvisa ett förslagsanslag av 3 000 000 kronor.

Stockholm den 22 januari 1944.

O. E. Sandberg.

Sigfrid Jonsson,
Alsen.

Wald. Svensson.

Andreas Nilsson.

D. B. Blombäck.

Gösta Skoglund.

Magnus Nilsson.

Uddo R. Jacobson.